

Előfizetési árak:
 Egész évre frt 10.—
 Félévre „ 5.—
 Negyedévre „ 2.50
 Egy óra „ 1.—
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal:
 Főplaccz, a városházzal
 szemben.
 Hirdetések a legmér-
 sékeltebb árszámítás
 mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvűpárt folyó hó 17-én azaz vasárnap d. e. 10 órakor a **Bika szálló** földszinti éttermében

közgyűlést

tart, melyre a párt tagok meghivatnak. **Tárgyak:** párt elnök, intéző bizottsági tagok megválasztása, városi bizottsági tagok kijelölése.

Debreczen, 1895. november 3-án.

Lengyel Imre
 pártelnök helyettes.

A kassai beszéd.

Irta: **Koncz Ákos.**

Debreczen, november 13.

Apponyi Albert grófnak, a nemzeti párt vezérének és Jászberény országos képviselőjének oratori szépségekben gazdag beszédjeit mindig lelki gyönyörrel olvassuk, mert azok az idealizmus egész világát zárják magukban és éppen azért lélekre csodálatos hatást gyakorolnak.

Az ő politikai nézetvilága tiszta és ragyogó napsugárral telített. És mégis mégis, midőn a nemes gróf eme beszédeit halljuk vagy olvassuk, eszünkbe jut önkénytelenül is a természettudósok azon állításának igazsága, hogy a ragyogó napnak is vannak foltjai

és a legtisztább liliumnak is meg van a maga árnyéka.

Mi mélyen meghajtjuk elismerésünk lobogóját a szónok Apponyi gróf előtt, bámuljuk véghetetlen agilitását, mely ma az ország egyik, holnap az ország másik részén toborz híveket, csodálatlan hajlunk meg önzetlen politikai működése előtt, de a rideg igazságosság állásponjtára helyezkedve konstatálnunk kell azt, hogy a nemes gróf itt-ott a politikai *következetlenség* hibájába esett és most idealizmusának egész hevével azzal vádolja a szabadelvű kormányt, hogy az nem képes megérteni a nemzet aspirációit és belevitte az országot abba az útvesztőbe, melyből csakis a nemzeti párt Ariadne fonala segítségével lehet kijutni.

Vagyis Apponyi elítéli azon út sikeres megfutásának eredményét, mely utat éppen az ő igazságosságra törekvő szíve mutatott meg a nemzetnek és perhoreszkálja azt a pártot, mely tekintve azt, hogy a nagy események nagy nyomokat hagynak maguk után, — aránylag minden nagyobb megrázkódtatás nélkül, mondhatjuk a *noli me tangere* gyöngeségének szem előtt tartásával diadalra juttatta a minden izületben szabadelvű reformjavaslatokat.

A nemzeti párt vezére, ki talán két évvel ezelőtt a jászberényi székház előtt az egyházpolitikai javaslatokhoz a lényegben megegyezőleg hozzájárult, még pedig par excellence katolikus

választói közepeft, ugyanezen javaslatoknak törvényerőre való jutását a parlamenti élet minden megengedett fegyverével ellenezte.

Történt legyen ez bármilyen okból, azt most mi nem keressük, de hogy az *ékeksszólás mestere* is érezte ezen a téren tanusított politikai következetlenségét, Kassán tartott beszéde igazolja a legfrappansabbul. Apponyi gróf ugyanis meg sem említi az egyházpolitikát, ügyesen kisiklik ennek tárgyalása alól. Sem azt nem akarja, hogy ultramontánnak lássék, sem azt, hogy olyaténképpen tűnjék fel, mint a ki örvend a szabadelvű kormány egyházpolitikai sikereinek. Tehát e kérdéstről hallgatott, szabad véleményt engedve a tiszteletére egybegyűlt híveknek a qui tacet consentire videtur elvnek tetszés szerint való magyarázatára.

Lehet, hogy e tárgyról való hallgatása azt célozta, nehogy felkorbácsolja hatalmas szavával a lecsendesedett hullámokat. Ha ez a cél lebegett idealisan gondolkozó elméje előtt, akkor jól tette, ha hallgatott, ha pedig politikai eszélyességéből és a saját politikai karakterének megőrzése szempontjából nem mondott a *berégzett tény* felett elítélő kritikát, azt is helyesen tette.

Politikai bölcsesség ott hallgatni, a hol a beszéd témája konzekvenciák levonására készítené az elméket, mely levonásból az tűnnék ki, hogy a leg-

T Á R C Z A.

Asszony szerelem.

— A Debreczeni Ellenőr eredeti tárczája. —

Irta: **Lovász János.**

Förtelmes novemberi ködös szitált egész napon át. Délután négy órakor már teljes sötétség uralkodott, esti 8-kor pedig valósággal vágni kellett a sűrű fojtó levegőt.

Bágyadtan, az unalomtól ellankadva tértünk haza a vacsorától. Teát főztünk és kegyetlen odaadással cigarettáztunk. Franczi a lakótársam nagy lomhán nyújtzkodott végig a diványon és időközönként aggasztóan sóhajtozott.

Ábrándozásainkba merülve sokáig tűnődünk szótlanul az elmúlt boldog idők fel-fel bukkadó emlékein. Egyszerre csak Franczi beszélni kezdett. Feléje fordultam. Mereven nézte a szobában uszkáló füst foslányokat, mintha onnan, a köd alól akarná kibontani emlékének egy-egy elmosódó epizódját, Unott hangon szólalt meg...

* * *

...Egy kék szemű fiatal szőke asszonyt szerettem akkor. Megigézett, megbüvölt első látása. A hogy férje karján az utcán először megláttam, rátapadt a pillantáson minden lépésére. Könnyen, ruganyosan, szinte kihívó merészséggel szedegette a lábait. Szép, tűmött szőke haj fedte homlokát és a szemei, melyekkel mindig mosolyogva tekin-

tett férjére, bájos észiókék szemek voltak.

Estenden, mikor feljöttek a szokott sétára, ellenálbatlan erő vitt ez asszony után. A nyomukban jártam szüntelen. Szerettem volna hallani beszélgetésüket vagy jobban mondva a suttogásukat. Mert halikán egymáshoz hajolva suttogtak mindig s csak olykor olykor csendült meg az asszony édes kacagása.

Ez a kacagás még jobban megzavarta az eszemet. Feltűzelte a véretem, lázba hozta vágyaimat, egyszóval kihozott a sodromból.

Voltak pillanatok, amikor valami ostoba öült gondolattól megragadtatva elébe akartam állni és szerelemet vallani előtte.

Természetesen uralkodtam magamon, de úgy hiszem, hogy szemeim minduntalan elárulták előtte érdeklésemet. Hála fejében, olykor-olykor kaczeron vetette felém a pillantásait.

Valamelyik bálon ismerkedtünk meg. Megvallom, hogy attól a perctől kezdve a mikor az első táncra felállottunk, teljesen kiment az eszemből, hogy ennek a kedves asszonykának tulajdonképpen itt van a férje is. A férje, a kit esküvel erősített jogok és kötelességek fűznek a feleségéhez. Csak arra gondoltam, hogy ezt az asszonyt nálamnál jobban nem szeretheti senki sem és hogy ezt tudára kell adnom.

Milyen kedves percek voltak azok? A tourookban, magamhoz szorítva e bájos gyermeket, éreztem arcomon a hajszálak finom érintését és a forró lehetetet, mely

ajaka körül felém szállott. Gyöngye karjaival néha-néha visszaakart magától tartani, de elragadtatva a táncz hevétől csakhamar elalélt és szép okos fejét vállamra hajtva mindent feledve forgott velem.

Ilyenkor egy egy pillanatra megkapta őt is az a bódító, fejkábitó melegség, mely engem már hosszú idők óta gyötört és gondolat szegetten engedte át magát a kéjes ölelésnek, karom szorításának.

És mikor már oly közel éreztem magamhoz, hogy a szívünk verése szinte ütembe olvadt, az arcza melege égette az enyémet és lebunyt szemei alatt tudtam, biztosan tudtam, hogy ugyanazt a kábitó titkot rejtegeti, amelyet én már régen elárultam: egy fordulatnál oda hejttem az arczához és megcsókoltam.

Megrezdült a karom, amint a csókra mint egy villanyszikra érintésre átremegett az asszony könnyű teste. Felnyitotta a szemét és daczosan, haragol fensőséggel, szinte parancsolva nézett föl reám. Az ajkai megmegrándultak; láttam, hogy valamit szólni akar, de nem képes megmozdítani a nyelvét.

Ujra hozzáhajoltam és szenvedélyemtől elragadtatva suttogtam a fülébe:

— Imádom asszonyom! Meg kell örülnöm, ha nem bírhatom!...

Bizonyára sok minden ostobaságot beszélhettem még a fülébe, melyek hirtelen ajkamra toltak, amikor férje felénk közeledést, és fanyar, majdnem nyers hangon szólalt meg:

— Asszonyom elég lesz a tánczból.

nagyobb államférfiak is megbotolhatnak a következetlenség kövébe.

Az ékesszólás Cicerója ellenben nála szokatlan élességgel kritizálta a jelenlegi kormány politikáját. Szemérveti Bánffynak, hogy nemzetietlen politikát űz, a közgazdasági politikának al-fáját sem érti, a nemzetiségi kérdésben a gyáva meghátrálás elvét követi, mert nem bírja ellensúlyozni a nemzetiségit-
tulzók törekvéseit.

Miután pedig ezeket párthiveinek ujjongó lelkesedése mellett elmondta volna, egyben kijelenti a nemes gróf, hogy ezek azok a tilalomfák, melyek utját állják részéről a fuziónak. Pak-tumra nem lép, de vissza sem vonul a politikai küzdelmekről. Halad a kijelölt úton és gyógyítgatni igyekszik azokat a vérző sebeket, melyeket a mostan uralkodó kormány ütött a nemzet testén.

Mi tisztelettel hajlunk meg a nemes gróf intencziói előtt, de azt is bevalljuk, hogy mi ezeket a nagy és vérző sebeket a magyar nemzet testén nem látjuk. Mi egészségesnek ítéljük a nemzetet, a szabadelvűség üde levegőjével telt meg egész organizmusa s most egészséges tüdővel halad, ügyesen háritva el azon akadályokat, melyek minden magasratörő elvnek útjába állanak.

Azok közé tartozunk, kik Apponyi grófnak sem fényes tehetségét sem sikereit nem kicsinyeljük és éppen azért idealizmus előtt levett főveggel állunk meg, de másrészt nem vagyunk annyira optimisták, hogy be ne lássuk azt az igazságot, hogy a politikai életben csak a *firozott el-
veknél* van jogosultságuk, de a *remény-
nek* nincs.

Végül, mivel igazságosak akarunk lenni kimondjuk nyiltan azt is, hogy rossz szolgálatot tesznek a nemzetnek azok, kik a nemes gróf politikai mű-

ködését a magyar sajtóhoz nem illő hangon bírálják el. Nem szabad soha sem felednünk, hogy a mely nemzet nem becsüli meg nagyjait, az nem érdemes arra, hogy kebeléből *nagyok* támadjanak. Onmagunk dicsőségének lombjait tépetjük, ha kiváló és a nemzet nagy érdekeit szolgáló embereinket ledorongoljuk. Ezt a disztelen és udvariatlan hajszát nem kívánja sem a politika, sem a magyar ember jó ízlése . . .

A kassai beszéd elhangzott, az Apponyi gróf oratori fényes tehetségéről egy újabb adatot zártunk modern szónoklati irodalmunk történetébe, elgyönyörködünk e remek beszéd formai tökéletességében, melyből mintegy ki-érzik a magyar Ciceró csengő hangja, s csakis azt az egyetlen hibát találjuk elmondott művében, hogy a bölcséleti rendszerek egyik sarktétele hiányzik abból: a *multban és jelenben hangoztatott elvek egyöntetiségének logikája*...

Ha ezt az árnyat nem látnánk az Apponyi politikai működésében, mi is követnénk őt, de így sajnálatunkra ezt nem tehetjük . . . . .

— **Belföldi hírek.** (A kultuszminiszter beszéde.) Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszter jelen volt a temesvári tanítók képezde felavatásán. Az akkor rendezett banketten felszólalt ő is és több fontos politikai nyilatkozatot tett. Békés együttműködést ajánl a kormány minden, ugyanazon elvű politikának, de fuzióval senkit sem kínálhat meg. A kormány legközelebbi programját a közigazgatás reformja képezi, melyet a belügyminiszter áprilisban közölné, kérve az egész ország legbehatóbb kritikáját. Az az állítás, mintha a kormány a papi javak szekularizációjára készülne: hazug rágalom. — (Pártgyűlés.) A Kossuth Ferencznel tegnap este megtartott magánjellegű értekezleten a jelen levők nagy többsége kimondta az egyesülés szükségét, minthogy azonban jelenleg a költségvetési

vita foglalja el mindkét párt tagjait, ezért az egyesülés módjainak megállapítása felett csak később fognak határozni.

— **Külföldi hírek.** (Anglia legközelebbi háborúja.) Az angol lapok jelentései szerint a legközelebbi minisztertanácsban el fogják határozni, hogy az assantiknak háborút üzzenek. — (Boris herczeg áttérése.) A Kö. n. Ztg. arról értesül, hogy az orosz császári háznak egy tagja sem volna hajlandó Boris herczeg áttérésénél a keresztapapasság elvállalni, mert a bolgár exarchát az orthodox egyház nem tekinti törvényesen elismertnek. A bolgár fejedelem ebben az esetben Sándor szerb királyt kéri fel a keresztapapasság elvállalására.

— **Országgyűlés.** Tegnapra nem maradt semmi szenzáció, természetes, hogy az érdeklődés is jócskán megcsappant a száraz, egyhangu budget-vita után. Szluha István, Kossuth Ferencz, Szalay Imre unalmasan, szüntelenül, közben Meskó László lendületesen, jóformán egyedül hatásosan, beszéltek a budget ellen. Ezek után az egész ház nagyon megáhitotta az öt perc szünetet, mely után Ragályi Lajos emelt szót, hosszasan, erős ellenzéki tervvel, a nemzeti párt zajos tetszése s olykor a liberális szövbiallító való szenvedélyes összekapások között bírálta a kormány általános politikáját. A valódi renegát gyűlölettel szórt vádaskodás, úgy látszik, a kilépésből a nemzeti pártba, vagy akára néppártba való belépésnek előpostája volt. A főrendiház tegnapi ülésében a budapesti büntető törvényszékre vonatkozó, továbbá néhány helyi érdekű vasuti törvényjavaslatot intézett el. Az ülés elején az elnöklő Szilágyi József koronaőr megemlékezett Pap Gábor püspök haláláról. Végül pedig felolvasták a miniszterelnök egy átiratát a földmivelésügyi miniszteriumban beállt változást illet leg s a képviselőház egy átiratát, melyben tudtára adja a főrendiháznak, hogy a főrendiház módosításait a szabad-vallás gyakorlatról szóló törvényjavaslatban a képviselőház elfogadta.

A fuzió.

Debreczen, november 13.

Hírek röpködnek a levegőben, suttognak s minden felől nagy eseményeket várnak. A pártok helyzetükkel elégedetleneknek látsza-

Kibontakozott a karjaimból és mosolyogva, átkozottul szelid pillantással huzódott a férje melé. Oda hajolt hozzá és meg-simogatta az arcát.

Hallottam a mint mondta:

— Oh! kis öregem, ne csapjon olyan savanyu arcot, az nem jól áll magának!

De a férje unalmas kemolysággal von-szolta maga után. A ruhatárig velők tartot-tam és miután sajnálkozásom kifejezése mel-lett elbucuztam tőlük, néhány perc multán magam is öltözködtem és beültem a kávé-házba, ahol vig kópék társaságában kora reggelig igyekeztem feledni megszakitott boldog-ságot . . . . .

Másnap néhány órai pihenés után fel-ébredtem a fejemben meg a véreemben forrt még a mámor: a mult éjjel szerelmi mámor. A min öltözködtem a tükör elé állottam, valami öndics-kvő, impertinens mosolygást vettem az arcomon észre. Szemtelen bátorság ragyogott a szememben és a siker, melyet szép szökémmel elértem, kicsinynek, nevelésesen semmin-k kezdett feltűnni előttem.

Megregg-eliztem, egyet sétáltam, néhány perczre fényem a klubba és aztán mentem visitet csapni legújabb ismerősömmel.

Merész fantasztikus gondolatokkal fog-lalkoztam az egész uton. Valóban a legkép-telenebb eshetőségek fordultak meg agyam-ban, csak eggyel nem törődtem: mit szól mind-hhez a férj uram!

Az előszobában, míg várakoztam a név-jegyemet bevívó szobaleányra, hirtelen fel-

bukkant előttem egy kérdés: vajon elfo-gad-é?

De kérdésemre válaszolni sem értem reá, már kinyílt a szoba ajtaja . . .

Édes barátom! Valami kifejezhetlen, ké-jes érzés lepi el az embert, mikor először nyílik meg számunkra annak az asszonynak a szalonja, a kit imáduuk, akit birni ohaj-tunk.

Egy pillanat alatt száz meg száz gon-dolat villáma cikázik át agyunkon, a mint átléptük a küszöböt, a családi tűzhely bász-táját és merész szilárdsággal közelítünk asszonyunk felé, a ki mosolygó szemekkel, hevesen dobogó szívvel, de rémségesen ijedt arccal fogad bennünket!

Pompás, ragyogó színben találtam az asszonyt.

Könnyű rózsaszín batist ruhában volt, s a keblét fehér csipkefodrok borították. Mo-solyogva lépett előre és éreztem, hogy re-meg a keze, a mint ajkamat hozzá érin-tettem.

Leült egy hintaszékre és én közelében egy alacsony puffon foglaltam helyet.

Néhány percznyi beszélgetés után, meg-kérdeztem tőle, hogy nem történt-e közte és a férje közt valami kis családi per-patvar?

— Semmi! . . . mondta ő és hátra vetette fejét a hintaszék karjára.

A férjem álmos volt, vagyis mindená-on korán leakart feküdni, hogy a reggeli vonat indulásáig kipihenhesse magát.

— Hogyan?! Tehát elutazott? . . .

Nem válaszolt, csak szép szöke fejével bölintgatott.

Eszembe jutott ma reggeli jelenetem a tükör előtt.

A siker, a szerencse, az eredmény, va-lóban azt kellett hinnem, hogy a szerencse üdöz!

A hirtelen beállott szünet alatt, a meg-lepetés zavarában önkéntelenül széttekintem a szobába. Velem szemben, lassu ütem-ben ték-takolt a nagy fali óra. Azután meg-akadt a szemem valami banális szerelmi ké-pen, mely a fehér porcellánkályha közelében volt felakasztva.

Egy róz-abokor aljában ölelkező fiatal párt ábrázolt, amint ajkuk éppen csókra kö-zeledik egymáshoz.

A bokor felett Amor Isten kifeszített nyíllal repkedett.

Odább pillantottam s a képtől balra, a nyitva hagyott ajtón keresztül beláttam egy félig sötét kis szobába. Az udvarra szolgáló ablak felső tábláján át fényes vonalat huzott keresztül rajta mosolygó déli nap. Apró, aranyos por-zemek csillogtak a levegőben. És a sugár kéve alatt kibontakozott két rendbehozatlan, egymás mellett álló ágy kör-vonala.

A hitvesek csöndes pihenő helye, a sze-relem édes fészke!

És előttem — érsd meg kérlek — köz-vetlen előttem ült az asszony, a ki sajátjának mondja azt a félsomályban szendergő szobát, a ki királynője e fészkeknek és ra-gyogó álomképe az én égő szerelmemnek!

nak s gyülekezni iparkodnak, irányadó és akcióképes parlamenti tényezőkké töreksznek átalakulni. A zárókövet beillesztették az egyházpolitikai törvények korszakos épületébe. Tető alatt van a nagy reform és minden részében megvalósítva. És azok a politikusok, a kik nagy megrázkódásoktól félve, a reformokat perhorreszkálták, most látják, hogy kellemesen csalódtak és mintán belátják, hogy a kormánynak sikerült programját betűszerint keresztülvinni, az egyházpolitikai törvényeket megrázkódások nélkül é tbe léptetni, — a siker előtt minden jobb meggyőződésnek meg kell hajolnia s el kell ismernie, hogy a reformtörvények valódi szükségességből eredtek. Két kevésbé jelentékeny eset kivételével sehol sem mutatkozott a legcsekélyebb ellenállás sem, és főleg a körülménynek kell tulajdonítani, hogy gróf Szapáry Gyula emlékezetes budgetbeszédében bevallotta, vagy kellett hogy bevallja, hogy közte és a kormánypárt közt nincs semmi elvi különbség. Hogy az ő nézetei és a kormány által kifejtett program közt nincs lényeges különbség. És ha mégis fenntartja cse ekvésai szabadságát, ezt azért teszi, mert a kormányprogram keresztülvitelére szolgáló eszközökre nézve nem ért mindig egyet a kabinettel. Egy nagyszabású, államférfiúi fontosságú s rendkívüli horderejű beszédben, amely magában foglalja a történetek indoklását és a bevégezendők magyarozatát, Perczel Dezső belügyminiszter reflektált a volt miniszterelnök fejtegetéseire. Perczel a kabinet nevében oly nyilatkozatokat tett, melyek az állami közigazgatásra nézve egészen új szempontokat állítanak fel, eszméket fejtenek ki, amelyek egy hétre való anyagot nyújtanak megvitatásra az egész sajtónak és amelyek bizonyynyal a budget tárgyalás alatt beható magyarozatok tárgyát fogják képezni. Különösen áll ez bizonyos határozatok inappellábilis voltára és a sorrendre, melyet az állami közigazgatás behozatalában beakarnak tartani. Gróf Szapáry gravamenjeivel foglalkozva bebizonyította a miniszter, hogy az egyházpolitikai javaslatok teljes egészükben az egész országban békés uton keresztül vannak vive és itt különös szép szavakkal teljes elismeréssel emlékezik meg a magas klérusról, a püspökökről és Vaszary Kólos hercegprímásról, kiknek békés érületének és köszönetreméltó előzékenységének kell első sorban köszönni a dolgok e békés fej-

lődését. Amit Szapáry kíván, az itt már megtörtént és az egész akció egy hajszálnyirasmert el a gróf intenciójától.

Gróf Szapárynak a vicinális vasutakra és a kiegyezési tárgyalásokra vonatkozó fejtegetéseire beható czáfolatot adva, kijelenti Perczel, hogy egyáltalán nincs ok, mely a két pártot elválasztja. Nincs különbség a czélokban, nincs eltérés az eszközökben.

Igy lévén a dolog, a kormány magnyugvással tekinthet a kilépettek szavazata elé, miután az egész politikai irány összeegyeztése mellett végre elkövetkezik az a párt részéről való támogatás is.

Irodalom — Művészet.

Ezer év!

Budapest. november 12.

Rövid kor az idő soha meg nem pihenő folyamában és még is mily órási időszak egy nemzet fejlődéstörténetében! Ezer év viharzott el azóta, hogy a nemes magyar nép elhagyván ös hazáját, Árpád a honalapító vezérlete alatt átlépte az erdő, bércezes, napsugaras ország határait s millió szívek ujjonganak most a roppant jelentőségű évforduló felé. Mert ime, nemzetek és népek születtek és haltak el ez ezer esztendő alatt. A mult idők ölében sok nemzet tragikus sorsa van eltemetve; forradalmak és testvérháborúk dúltak az egyes népek között s nem egy törzs bukott le a fényes magaslatról, a melyen állott.

A korszakok romjain új korszakok támadtak, a népek sirján új népek keletkeztek, de Magyarország erősen állott e harcok és viharok közepette. Élettájának gyökerei mélyek és erősek valának mint a nemzet lelke. Igaz, hogy a mióta Árpád e szép hazát elfoglalta, mindig külső harcok és belső vilongások tépték a nemzet szívet; töröktatár pusztította, testvérharcok rákódtatták meg az országot, de a magyar nép szent törekvéssel óvta meg a nemzet jellegét, a honszeretet és nagyjának kultuszát, ősi tradícióit és nagygyá lett külső és belső ellenségei daczára.

E folytonos harcok sok ideig akadályozták meg a kultura fejlődését. Hosszú századokon át ugaron hevert a nemzet sok nemes tehetsége. Ipara, kesekedelve, művészete és irodalma messze elmaradt a többi

europai kulturállamok mögött. De mindezt pótolta az utolsó évtizedekben. A nemzeti ujjászületés nagy korszaka óta óriási léptekkel haladt a kultura eszménye felé s ma már dicsőségesen uralkodó I. Ferencz József királyunk ideje alatt büszkén mérkőzhetik a többi nemzettel. Ugyiszlólván egy ugrással érte el azt, a mit más nemzet csak százados fejlődéssel érhet el. És minden évtized újabb diadalt jelent a nemzet életében.

E díszmü kiadója tiz esztendeig volt távol Magyarországtól; bejárta az ő és új világ minden nevezetes országait és városait. látta a modern nagy kulturnemzetek roppant fejlődését és ime, mire visszatért tiz esztendő után, mily örömteljes meglepetés várt rá.

Ott látta a nemzetet azon a magaslaton, a melyen a többi nagy nemzet áll; látta, hogy a nemzetet saját benső ereje, nemzeti egyénisége és temperamentuma emelték és tették képessé arra, hogy lépést tartson a többi kulturnemzettel. Kesekedelve, ipara, irodalma, művészete mind egyenrangú a többivel. A főváros pompás fölvirágzása, építkezése és mindaz, ami egy országot nagygyá, boldoggá és gazdaggá tesz, föltalálható ez országban.

Ez birta rá e sirok íróját, hogy e díszalbumot kiadja a millenniumi kiállítás alkalmára, a mikor itt a nemzet ki fogja tánni mindazt, a mit produkálni tudott. Kiadta e díszmüvet a magyar kormány, a magyar kir. államvasutak és a kiállítás igazgatóságának támogatásával és közreműködésével, hogy miután a nyelv szegény a fejlődés e nagyságát leírni, képekben mutassa meg a külföldnek, hogy mire képes egy nemzet rövid évtizedek alatt.

Hadd jöjjen ide a francia, az angol, a olasz, a német és valamennyi, a ki saját nemzetének nagyságára büszke, és bámulja meg a kiállítás csodáit s a nemzet nagy életrevalóságát.

Laurenc Gyula.

Tanügy.

* Vallás és közoktatási m. kir. miniszter ur ö nagyméltósága Magyar rszág oktatásügyi színvonalának megítélésére fontos tényezőnek ismervén el a nép- és szakoktatás terén működő tantervek irodalmi működésének bemutatását az ezredéves országos kiállítás népoktatásügyi csoportjában: e tan-

A pillanat, melynek hatása alá kerültem, soha sem fog elmosódni emlékezetemből. Nem tudom, nem vagyok képes elbeszélni: mit éreztem, mi ment végbe az agyamon az akaratéromön?

A szervünk, mely az éjjeli hatást hirtelen magába szívja és testünk legapróbb véreibe közvetíti, megvan bennünk, él. De nem tudjuk hol? nem vagyunk képesek anynyira, hogy teljesen megfelelő nevet adhassunk neki. Rámondjuk, hogy összes érzéseink mámore, vagy a szívünk elszibbadása, vagy leggyakrabban, hogy a szerelem boldogsága ez!

De érezzük, igen-igen érezzük, hogy a mit mondtunk csak haszontalan, üres frázis, a melynek bármelyike, vagy akár az egész együttvéve is nevetséges, szegényen adja vissza érzelmeinknek fenséges megnyilatkozását!

Ki tudná ismételni a szavakat, a melyeket az édes pillanat ajkunkra hoz? A vad, a fékvesztett érzéki szenvedély hatalma alá kerülünk ilyenkor, melynek panaszát vakon, eszünket vesztve vagyunk kénytelenek követni.

— Ha átléped a szoba küszöbét — szólal meg bennünk egy hang — be kell hatolnod a fészekbe is és érezned kell a felszívott szerelmi láng emésztő melegét! Vess végett hát gyötrelmeidnek, melyeknek oly régóta rabszolgája voltál! . . .

. . . Apró kis emlékfoszlányok uszkálnak a szemeim előtt. Zsiborgó bódultság vett rajtam erőt . . . Nem tudtam, hol va-

gyok? Felnyitottam a szemeimet. És láttam az aranyos napsugárt, a mint fejem felett ezer meg ezer apró porszemert ringatt a levegőben . . .

Franczi megszakitotta itt elbeszélését és mereven bámult maga elé, mintha a szoba füst fellegében most is látná a tánczó a zugó porszemeket. Söhajtott egyet és folytatta tovább.

A mit igaz szerelemnek, égető forró szerelemnek neveznek: az volt a miénk. Ugy imádtam e szöke asszonyt az ő remegő féltelmével, mint soha senkit nem íogok többé. Kielégíthetetlen szenvedélyvel vágytam utánna és az a teljes év, a mely alatt egymásé voltunk, életem legrövidebb napjának tetszik előttem.

Hogy mi történt aztán, ma sem tudom megfajteni. Egyszere csak, mintha a két eget ketté hasítaná egy vakító villámlény: úgy szakadt szét a mi szerelmünk köteleke is.

Egy alkalommal, mikor együtt voltunk: minden bevezetés, vagy átmenet nélkül így szólt hozzám:

Mond csak szívem! ha szabad volnék, elvinnél te engem feleségül? . . .

Rámcsolyogtam és legkisebb habozás nélkül azt mondtam neki:

— Gyermekem! egy uri ember a szeretőjét nem szokta elvinni! Vagy ha elveszi, bizonyára hiányzik valami a fejében.

Nem bolygattuk tovább ezt a kérdést. Másnap reggel azonban levelet kaptam

tőle, melyben énnepélyesen tudatja velem hogy nem kíván többé a szeretöm lenni, hanem becsületes felesége a férjének.

— E-küszöm, hogy nem ismerem önt többé és nem fogja átlépni ez életben küszöböm!

Ezek voltak levelének utolsó sorai, melyekre jól emlékszem — görcsös kaczagás vett rajtam erőt.

De csakhamar meg kellett tudnom, hogy a mit irt, nem tréfából irta. E naptól kezdve nem volt otthon számomra. Utczán, színházban, sehol, de sehol sem találtam. Leveleket irtam hozzá, melyek új borítékban, felbontatlanul érkeztek vissza.

Azon év őszén elutaztak. Férjét áthelyezték Fiuméba.

És engem egyetlen bucsuszóra sem méltatott.

Sokáig, nagyon sokáig foglalkoztam ezzel a megfajthetetlen problémával, ezzel a rejtélyes női személylyel, az asszonyi szív eme megfoghatatlan hőbortjával.

S tudod, hogy milyen megoldást kaptam végre is! Azt hogy a szöke asszovy azóta egy katonatiszt szeretője.

Lásd! ilyen az asszony-szerelem. Engem egy évi boldogság után kitagad csupán azért, mert elvem az, hogy a szerető nem feleségnek való és cserébe fogadja egy kapitány szerelmét. Egy kapitányt, a ki talán elvben feleségül is elvinné, de a ki a valóságban bizonyára nem tarthatja másnak, csak a szeretőjének!

Ez az asszony szerelem!

kerületbeli összes kisdudovodák, elemi, felső nép és polgári, iparostanoncz, alsófoku és felső kereskedelmi iskolákban, felsőbb leányiskolákban és tanítóképzőben működő tanító és tanár urakat, meg tanítónőket felkérem a f. é. 60220. sz. közokt. min. rendelet folytán, hogy összes önálló nyomtatásban megjelent irodalmi műveikből (legyenek azok szakbeliek vagy szépirodalmiak) egy-egy példányt külön (sőtét táblában, batur aranyozással) bezötve, a szükséghez képest jegyzék kíséretében f. é. december hó 31-ig az alább megnevezett csoportbiztoshoz sziveskedjenek beküldeni, és pedig 1. a kisdudovodákra vonatkozó műveket és az ovodákban alkalmazottak egyéb — pl. szépirodalmi — műveiket N. Morlin Emil közokt. min. osztálytanácsos csoportbiztoshoz (közokt. miniszterium. 2.) az elemi iskolákra és emberbaráti intézetekre vonatkozó műveket, vagy az e téren működő egyének más irányu műveit György Aladár csoportbiztoshoz (Bpest, József körút 10 sz.) — 3.) A felsőnép- és polgári iskolákra vonatkozó műveket vagy az e téren működő szakférfiak és nők szépirodalmi munkáit dr. Popcsa László min. fogalmazóhoz (közokt. miniszterium). — 4.) a felsőbb leányiskola és tanítóképző intézetre vonatkozó műveket vagy az e téren működők szépirodalmi és más munkáit Szuppán Vilmos felsőbb leányisk. igazgató, csoportbiztoshoz (Bpest, Váczi körút 23.)

Több kiadást ért művek közül csak az utolsó kiadás küldhető be. Kisebb értekezések vagy külön lenyomatok egybekötendők „Értekezések” háttérrel.

Akik esetleg a kir. tanfelügyelőség útján kívánják műveiket fölterjesztetni, sziveskedjenek azokat decz. 20-ig hozzám küldeni.

Debreczen, 1895. november 12.

Eötvös Károly Lajos
kir. tanfelügyelő.

Színház.

Királyfogás.

— Operette három felvonásban, írta Csiky Gergely. Zenéjét szerezte Konti József. (Rendező: Krémer Jenő.)

Debreczen, november 13.

(R) Tegnap ez a rendkívül kedves muzsikájú operette csinált telt házat. A Királyfogás nem a legeslegújabb operette termelésből való, de a közönség még élénken emlékszik az operette különböző kupléira, melyek azóta rég szállóvá lettek, s míg ma is dudolgatják őket. Nagy csáberő volt az is, hogy Hentallerné Pauli Mariska asszony vette repertoirejába az operettet s ha a tegnapielőtti népszimű nem is hozott össze oly nagy közönséget, amelyet a művész jogga elvárhatott volna, tegnap kipótolta a telt ház a hiányt lelkes tapsaival, mely többször, sokszor hangzott fel a jobb szereplőknek is.

Igen, a Királyfogás! Hajdan, nem, csak pár esztendő előtt kaszadarabja volt a legkisebb vidéki színházaknak, ma is lázba hozta a publikumot. Milyen kedves, megkapó ennek az operettnek a muzsikája! A szökés párosan... és a többi, a többi, amelyeket talán sokan el is feledtek, s régi, de annál kedvesebb emlékek gyanánt elevenedtek fel az este, amint a Hentallerné Pauli Mariska fü bemászó, bájos hangja, lágyan, finom simukonyággal töltötte be a színházat. Aztán az a könnyedség, elragadó biztossággal, a mivel játszott a művész, szinte elfeledtette velünk, hogy Debreczenben vagyunk s nem a Népszínházban, de sajnos, oly nagyon még sem tudtuk elfeledni, hogy ne konstatahassuk, hogy a mi közönségünk voltaképpen finyás a megdöbbenésig, s igen hideg,

sőt közönyös... Hisz tény, hogy Hentallerné Pauli Mariska asszonynak nincsen operai hanganyaga. A hang a legdrágább a földkerekségen, mert pénzen sem lehet megszerezni, de kedves és diszkrétan szeretettel méltó mellette, mint egy igazi művész.

De végre is, Hentallerné nem opera előadásokra jött hozzánk, s a Királyfogásban, meg a világ minden operettjében annyira mindig megállja helyét, hogy tapsot érdemeljen. Az első felvonás belépő dalát úgy énekelte mint egy fuvolázó tündér. Bájosan, kedvesen, elragadóan. Remek darabja az operettnek maga a belépő is, de ezerszer szebb az, ha Hentallernétől halljuk.

Resteljük bevallani, hogy igazán alig tudjuk, hogy kit említsünk meg Hentallerné után. Német Jánosnak nem volt két énekpártijánál többje, Hadai elfogadhatóan énekelte, de szintelenül játszott, Margó Zlma tőle telhetőleg igyekezett játszani. Páratlan alakítás volt a Nyilassi Mátyásé. Olyan szerepkör ez a tegnapi amely rá van szabva, amelyet más úgy betölteni, oly pompás kaczagató humorral, nem is tudna nálunk. A vidám perczeket, melyek többes számban voltak, ő és Rózsahegy szereztek. Megdicserendő a zenekar.

* Lili. Ma este a legkedvesebb francia zeneszerzőczég: a Henequin és Milleaud czég egyik legbájosabb énekes vigjátáka a: Lili kerül színre. Hentallerné Pauli Mariskának egy legsikeresebb pártiját képezi a mai kettős szerep.

* Műsorváltoztatás. Az e héten összeállított repertoireon változások történtek, amennyiben csütörtökön az Ingyenélők helyett a Madarászban lép fel Hentallerné Pauli Mariska. A szombatra kitűzött Takácsok bemutatója szintén elmarad s csak decemberben kerül előadásra, helyette szombaton Sudermana Hermann új sziműve a Pillangócsata kerül előadásra szinpadunkon először, vasárnap pedig A kék szakálu herczeg Offenbach nagy operettje megy.

Városi és megyei hírek.

* A jog- és pénzügyi bizottság tegnap ismét összegyűlt néhány elibe utalt ügy elbírálása végett. Vértessy István főjegyző elnökölt; a jegyzői tollat Szabó Kálmán elnöki titkár vezette. Néhai Kovács Sándor t. főügyész özvegye kegydíjért folyamodik a városhoz. Határozott összeget nem emlit kérvényében, — csupán annyit, hogy vagy végkielégítésképen valamely összeget vagy havi segélyt fizessen neki a város. A bizottság az özvegy részére, tekintettel férjének a város érdekei körül teljesített hasznos szolgálataira, egyszersmindenkora jutalomdíj czimén ötezer forintot javasol megadatni. Az ev. ref. egyház presbiteriuma átírott a városhoz az iránt, hogy a csapó-utczai új templom építési alapját képező Vecsey-Bruckner-féle major-sági földeket, melyek közvetlenül a város tövében fekszenek, — jeladni szándékozik, s mivel értesülése szrint a város ezt a területet a tervezett lovaslaktanya részére szemelte ki, kérdezi, csakugyan megakarja-e azt megszerezni a város? ez irányban tehát minél előbb nyilatkozzék. Komlóssy Dező indítványára visszaadták az átiratot a tanácsnak a végett, hogy e földek értékére és czéljára nézve kérd-zen meg egy szakértő küldöttséget. A városi adóügy osztály kérdést tett a tanácshoz az iránt, hogy a városi tisztviselőkre kivessze-e a 6 1/2 %-os községi adót, mely tűzi és alamizsna vátság, valamint járdadó czimén szedetik? Komlóssy Dező szólt fel e tárgyban, a ki úgy vélekedik, hogy ezek az adónemek is az utadó jellegével bírnak, melyet a tisztviselők nem fizetnek. Így

ezekre nézve is ugyan azon eljárás lenne alkalmazandó. A bizottság mielőtt javaslatot mondana, hallani kívánja a főszámvevő véleményét, minélfogva bevárják a főszámvevőek 30 nap alatt beadandó véleményes jelentését. Kellner Dávid pallagi bérlo dohánytermelésre készült épüeteit átvételre felajánlotta a városnak. A bizottság erre nézve is tájékoztató szakvéleményt vár a tanácstól. — Csáky Sándor és társai mező csőszöknek kérelmekre téli ruházatul ködmön adását javaslatba hozták. Végül dr. Bakonyi Samu indítványa következtében felkérlik gróf Dégenfeld József főispánt, hogy a már dolgozott szervezeti szabályzatoknak olyan időben való összeállítására iránt intézkedni sziveskedjék, hogy azok a jövő évi tisztújításig letárgyalhatók és akkor életbeléptethetők legyenek. Az ülésnek egyéb tárgya nem volt.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik példalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a felelők felvigasításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünneppnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óráig, vasárnap és ünneppnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 óra d. u. 5 órakor, ünneppnapokon d. e. 11 órakor.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk kadémia palo ájában.

Zeneestély a „Bika” kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „Angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon ként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai mülhelyben d. u. 2—4 óráig. Kezdés előkészítő csoport. Szerdán és pénteken a haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órakor.

Színház mindennap este 7 órakor.

Emléket hős fiainknak!

(Kérelem Debreczen sz. kir. város közönségéhez.)

Lapunk tegnapi számában említettük, hogy 1849. augusztus közepén hat debreczeni ifju Apahida mellett, összetalálkozván a muszkákkal hősi küzdelem után elesetek. Egy orosz tiszt messziről nézte az ember feletti harczot s mikor az utolsó vitéz karja is lehanyatlott, közös sirba temettette a vitézeket.

Az Apahida környékén lakó emberek most is kegyelettel mutatják ama jeltelen sirt, melyben fiaink nyugszanak, A kegyelet, a hősiességükről szájról-szájra kelt hagyomány megőrizte a helyet, melyen elesetek, de kő nem jelölí sirjukat.

Az apahidai határban nyugvók a mi fiainkból kerültek ki, debreczeniek voltak és az ő hősi haláluk a mi dicőségünk, épen azért ne engedjük, hogy messze földön: a kis hazában feldomborult sirjuk jeltelen legyen.

Allítsunk legalább szerény emléket sirjuk fölé. Hadd hirdesse ez a magyar vitézséget, a honszerelmet és legyen tanuja annak a kegyeletnek, melyet Debreczen érez vitézül elesett fia felett.

A legcsekélyebb adományt is szívesen veszszük, azt időről-időre nyugtázzuk; a begyűlt összeget valamelyik helybeli pénzügyészetbe deponáljuk és a magunk részéről a gyűjtést öt forinttal megkezdjük.

Az adományokat kérjük lapunk szerkesztőségébe küldeni.

Debreczen, 1895. november 13.

a Debreczeni Ellenőr szerkesztősége.

Főiskolai muzeum. Ifju Gál József ur egy madarat ajándékozott, mely csak télen kerül hozzánk s tavasszal visszamegy az északi sarkvidéki tengerekre, a melynek partjain szokott költöni. Ez a *sarvidéki buvár* (Colymbus arcticus), s nagyságára nézve megközelíti a ludat. Muzeumunkra nézve az ajándék annyival értékesebb, mert a másik két fajból: a *jeges buvárból* és a *veres torkúból*, — melyek pedig csak néha látogatnak el hozzánk — összesen kilencz darab példányunk van, míg ebből a minden télen megjelenő fajból még eddig egy példányunk sem volt. Fogadja az ajándékozó ur szíves köszönetünket. K. J.

Bucsuzó tábla bíró. Kovács Antal a debreczeni kir. tábla nagy képzettségű bírója — mint már említettük — a legfelsőbb bíróság, a kir. kuria váltó és kereskedelmi tanácsához kiegészítő bíróul rendeltetett be. Az új kuriai bíró első rangú tekintély a magasságában a váltó és kereskedelmi ügyekben s az irányadó körök ez előléptetéssel egyben ez érdemet méltányolták és a bíró működésének a legkompetensebb helyen nyitottak tért. A kir. tábla tagjai a távozó bíró tiszteletére ma este az „Arany-Bika“ vendéglő czukrázda helyiségében bucsu estélyt rendeznek. Kovács Antal már a napokban elfoglalja új állását a fővárosban.

Állandó gazdasági tudósító. A városi tanács a földmívelésügyi miniszter felhívására Debreczen város állandó gazdasági tudósítójaként Riekl Antal földbirtokost, a gazdasági egylet alelnökét hozta javaslatba. Ugy látszik ez a szerencsés alulval, — mert ma újabb leirat érkezett a városi hatósághoz azzal a felhívással, hogy Riekl Antallal irassa alá a mellékelt kötelezvényt, amelyben a tudósítói tisztelet magára vállalja.

Az iskolák újra megnyitnak. Alighogy megnyitnak szeptemberben az iskolák, csakhamar bekeletett zárni azokat. Vörheny- és kanyaró járvány ütött be s százával döntötte ágyba a gyermekeket. — Hetek óta szünetelnek e miatt az előadások s nem növekedhetik a hasznos elemi tudományokban a legfiatalabb nemzedék. Holnap végre megszűnik a kényszerű, kelletlen vakáció az iskolák egy részében. Miután már a kanyaró megkíméli a tíz éven felüli gyermekeket s közöttük ez a ragadós betegség csak ritkán fordul elő, a tisztí főorvos indítványára Simonffy, Imre polgármester a mai napon megengedte hogy az *ev. ref. felsőbb leányiskola* hat felsőbb osztálya, a *r. kath. leányiskola* 5 és 6. osztálya holnaptól, november 14-dikétől kezdve ismét megnyitassék és hogy *Alföldy Károly* tánczmester 10 évesnél nagyobb növendékeivel a táncztanítást ismét megkezdhesse.

Házfelavatási ünnepély. Tegnap este volt a hajdu-szoboszlói ipartestület házfelavatási ünnepélye, a melyen a városi tisztikar s az intellogentia a szoboszlói iparosok javarészával csaknem teljes számmal részt vett. A társas vacsorán 200-an vettek részt. Lázár József ipartestületi alelnök üdvözlé a megjelenteket s az ipar-

testületet a városi hatóság és Szoboszló városi közönségének támogatásába ajánlja. Kovács Gyula polgármester az ipartestületet elvett. Zsigmond Sándor esperes lelkész, dal-egyleti elnök nagyhatású beszédében a szoboszlói szavait ajánlja az iparosok figyelmébe. mikor e ház falain belül ügyes-bajos dolgozókat megbeszéltek: „Légyen te kőfalaid közt csendesség és jó békeség!”, — mert az iparosok kitűzött czéljaikat csak így valósíthatják meg. Kiss Albert kir. közjegyző-helyettes, Kiss György igazgató tanító, Foghty János földbirtokos és Fehér Gábor városi árvaszéki elnök lapszerkesztő a szoboszlói iparosok ama részére üritik poharaikat, a kik társadalmi mozgalmunkban, egyesületeinkben tevékeny részt vesznek, így a dal-egyesületben, tűzoltóegyesületben stb. A felkötöttök között a hajdu-szoboszlói dal-egyesület adott elő több hazafias éneket. A házfelavatási ünnepélynek a reggeli órák vetettek véget.

Az ifjuság munkálkodása. A debreczeni hittanszaki önképzőtársulat huszonhat év óta ad ki egy szerény lapot s ha jól tudjuk, másfél évtized óta nyomtatásban jelenik meg a fiatal tehetségeknek mindig figyelmet érdemlő szárnypróbálgatásait tartalmazó „Közöny”. Ez a cím az ifjuság lapjának. Havonta jelenik meg, mielőtt beáll a tizhónapos munkaidő. A XXVI évfolyam szerkesztői Sáfány Lajos és Veress István negyed éves hittanhangolók. Az első szám változatos tartalma a következő: Sz. r. kesztői előszó. A szerkesztők. — Az evangélium Istennek ereje. Dr. Erdős Józseftől. — Az ur nevéért költemény Sáfány Lajostól. — Levél az indusföldről. Harsányi Sándortól. — Felolvasás. Soltész Elemértől. Vegyes közlemények. A lapra előfizethetni helyben 1 frt 50 kr, vidéken 1 frt 70 krajczárjával.

Levél a távolból. Szeretnek minket újságírókat! Ha szídnak is sokszor, ha bánatnak is, de végezetül mégis csak szerencsésnek, vonzódnak hozzánk, s örülnek, hogy mi is a világon vagyunk. Arra mutat legalább az a levél, melyet egy vidám utazótársaság nevében tegnapelőtt Debreczenbe küldött Mérő József *Karlsruhból*, a nagy német birodalom eme gyöngyétől. A levelezőlap *Zoltai Lajosnak*, ami kedves és szeretetreméltó kollegánknak, a *Debreczeni Ellenőr* főmunkatársának van címezve, s ott viseli fején a német sást, a *Deutsche Reichs-post* felirást; hangzik ily képen:

Kedves jó Zoltay!

Nem tudom miféle ünnep van ma, elég az hozzá, hogy én végig kóstoltam már Nyugat-Európa nagy városainak söreit, s mondhatom, a müncheni kivételével, a bácsi, salzburgi, lindau, bazeli, shaftausen baden — badeni — nincsen olyan habzó olyan kitűnő, mint az itteni, melyet mi össze jött magyarok iszunk, s buzdító hatásától fellelkesülve alaposan üritgetünk a magyarujságirók egészségére, én magam mint a társaság debreczeni tagja élitem Önt.

Miől zugó éljenek és egy hoch felhangzása közepette értesitem.

Mérő József.

A levél *Karlsruhból* van címezve, s alá van írva egy csomó név, melyeket sajnálatunkra nem tudunk kibetűzni, melyek azonban csak azt bizonyítják, hogy ha idehaza el is feledkeznek néha rólunk, emlékeznek reánk a külföldről. Három szoros — természetesen — dörgő *Szerencse fel!* üdvözléssel válaszolunk a szeretetreméltó utazótársaságnak.

A Zion e télye. A debreczeni betegsegélyző egylet ez évben is megfogja tartani tánczezel egybekötött sylvestr estélyét. A rendezőség már megalakult és a szükséges intézkedések már folyamatban vannak.

Két kereskedő gyakornok felvétetik. Gyenes Lajos női divat-üzletébe.

A téli estékre. A Kereskedő Ifjak Önképző Egyesülete a hosszú téli estéken gondoskodni kíván arról, hogy tagjai találjanak megfelelő szórakozást. Az első ilyen estét folyó évi november hó 26-án rendezik a *Margit*-ban. A meghívó így hangzik: A *Kereskedő Ifjak Önképző Egyesülete* az egyesület tagjai barátságos összetartása érdekében folyó évi november 16-án esti 8 és fél órákor a *Margit*-ban *házi estélyt* rendez. Az egyesület tagjai ez uttal is meghívotnak s részvételi vacsora jegyet, — úgy az egyesület helyiségében, mint a gyűjtő ivtulajdonosoknál válthatnak. A rendezőség.

Heisz Károly mai számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Jubileum. A Hartwig és Vogel tu adonát képező csokoládé- és cacao-gyár Dresdban huszonöt éves fennállására pillant vissza. Ezen jubileum a múlt hó közepén impozáns ünnepséggel lett megülvé, mely mintegy bizonyítványt állított ki az óriási üzlet rangjának nagyságáról. A cég, mint semmitmondó kis üzlet kezdte el működését és gyorsan emelkedett a mostani nevezetességére. Az 1870. évben nyitotta meg az üzletet, mikor 40 munkással és egy 25 lóerjű gőzgéppel dolgozott, míg ma saját dresdai gyárában 1200 munkást foglalkoztat és egy gépezeti készletet, mely 3 gázmotorral (400 lóerő) működik, van tulajdonában. A bodenbachi fiók-gyárban, mely csakis Ausztria-Magyarországnak dolgozik, az üzem harmadik évében már 250 munkás van alkalmazva. Számos magasabb kitüntetés különféle világ- és szakkiállításokról, 1873. óta bizonyítják az üzem gyártmányainak kitűnőségét. Ezen évben is kapott a cég Teplitzben állami-díjat és Reichenbergben a legmagasabb kitüntetést, az iparkamarai érmet. A jubileum alkalmával egy 50.000 márkás Hartwig és Vogel-alapítvány tét-tett, mely összeghez évenként még 1000 márká lesz csatolva, míg az összeg a 100.000 márkát eléri.

Táviratok.

Lueger.

Bécs, november 13. (A *Debreczeni Ellenőr* bécsi tudósítójának távirata.) *Lueger* ma a *közsegtanács* 92 szóval 42 szó ellen, a *császárváros polgármesteré választották*. *Lueger* kijelentette, hogy elfogadja a választást. A *közsegtanácsot feloszlatták*.

Összeomlott épület.

Budapest, november 13. (A *Debreczeni Ellenőr* eredeti távirata.) A Szondy-utcában ma a délutáni órákban borzasztó szerencsétlenség történt. *Összeomlott egy építés alatt levő ház*. *Nyolcz* munkás súlyosan sebesült meg. Egy ember szörnyen halt.

Affér a Sándor-utcában.

Budapest, november 13. (A *Debreczeni Ellenőr* eredeti távirata.) Kinos affér játszódott le ma a déli órákban a Sándor-utcán a képviselőház körül. Az ülés után *Pulszky* Ágoston több képviselő társaságában haladva hangosan megjegyezte, hogy *Sczitovszky* nógrádmegyei alispánnak a kezelése, kinek érdekében *Apponyi* Albert gróf interpellált, — *nem tiszte*. — Mikor *Pulszky* ezt mondta, épen mellette haladt el *Szentiványi* Árpád képviselő, ki az utolsó szavakra megfordult s *Pulszky* közélébe lépve, *aljas pimaszságnak* nyilvánította állitását.

Pulszky Szentiványit nyomban az affér után az utcán provokáltatta *Gajary* Ödön a *Münich* Aurél képviselővel. A *jelenetnek óriási közönség volt a tanuja*.

Hentallerné Pauli Maritka urnő harmadik felléptével.

Debreczeni Városi Színház.

Idénybérlet 38. szám. Párosbérlet 38. szám.

Ma szerdán 1895. november hó 13-án.

I I I I

Énekes vígjáték 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Millaud. Fordították: Fáy J. Béla és Évva Lajos, Zenéjét szerzette: Hervé. (Rendező: Tiszay Dezső.)

Személyek:

Antonin Plenchard, tüzér (később tábornok)	—	Tiszay Dezső
De la Grange Batalaire báró	—	Tapolczay D.
Sainte Hypothese Vicomte, nagybátyja	—	Krémer Jenő
Bompan, professor	—	Püspöky
Rene ügyvéd	—	Szatmári
Bouzinourt, földbirtokos	—	Sándor Emil
Bouzinourtné	—	Locsarekné
Amálie, leányuk	—	—
Antonin, dédunokájuk	—	Hentallerné M.
Viktorine, szobaleány	—	Kiss Irén
Madame Vijubois	—	N. Takács J.
Madame Grandsec	—	Borcsainé
Madame Anderson	—	Hevessyné
Jerome, inas	—	Vank

Katonák, vendégek. Történet az I. felvonás 1842-ben, a II. felvonás 1850-ben, a III. 1881-ben.

Csütörtökön, 1896. november hó 14-én Hentallerné Pauli Mariska urnő felléptével páratlan bérletben:

A MADARÁSZ.

Operette 3 felvonásban.

Szerkesztői posta.

V. Miskolc. Oly messze vagyunk az Önök városától, hogy az ott történt eseményeket a budapest lapokból olvashatjuk. Egyébként szíves ajánlatát köszönjük.

Öszre fordult az idő... Magunk is érezzük, a közönség is tudja s mivel a tüzelő sokba kerül, az öszt nem érdemes megénekelni.

Ngs. B. Sz. E. urnőnek. Köszönettel vettük s közlését ma megkezdtük.

Miért a gyötrelmem? Mi is azt kérjük és e kéressel végeztünk is az Ön versével.

G. G. Helyben. A krach okaira kíváncsiak vagyunk. Hadd jöjjön!

Érdeklődő. Szoboszló. Hogy ki lesz anyakönyvvezetővé kinevezve, nem tudjuk. A kinevezés jogai egyébként a belügyminisztert illeti.

X. Szoboszló. Kaptuk, adjuk, köszönjük.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Nyilt-tér.

Dr. Altman Béla
orvos-sebész,
szülész, nőgyógyász.

Rendel: d. e. 8—10

d. u. 3—5

Lakik **Batthyány utca 2560**
(Stieber ház.)

766—5—2

HIRDETÉSEK.

Eladó ház.

Debreczenben egy jövedelmező élénk forgalmi helyen, a központban négy bolttal és több rendbeli lakásokkal jól épített ház

mely 3000 frt évi bért jövedelmez, szabad kézből olesó áron eladó. Értekezhetni **TURAI FARKAS** irodájában Debreczenben és **SZÉP SÁMUEL** ügyvéd urnál Debrecskén. 768 6—1

Szabó Lajos fiai

üzégnél

Ágy és asztalterítők,

Butorszövetek

Flaneltakarók

Pokróczok

Caschemir

és

Selyem paplanok

Afrique

és lószőr

madráczok

Nagyválasztékban.

UJDONSÁGOK

az őszi és téli idényre

Divatos női ruhaszövetekben,
Színes selymekben.

Legujabb

díszekben,

Mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek raktárra.

Szabó Lajos fiai

Debreczen Rózsater.

CACAO-VERO

olajmentes, könnyen oldódó Cacao, legfinomabb fajta.

Csokoládék

elismert legkitünőbb minőségek

HARTWIG és VOGEL
Bodenbach

Kapható a legtöbb czukrászdában fűszer-, csemege- és gyógyfűkereskedésekben. 153—78—1

Pardon! Kérem átolvasni!

Miután a városházát rövid idő mulván határozottan építik és alkalmas üzlethe-lyiséget nem kapok, kényszerítve vagyok raktáron levő áruimat

GYÁRI ÁRON ALÓL

VÉGKIÁRUSITANI, u. m.:

1 vég 3/4-es kreas vászon	eddig 10 frt,	most 5 frt
3/4-es lepedő vászon méterje	eddig 1 frt 10 kr.	most 45 kr.
3/4-es czérna kávé-abrosz	eddig 1 frt 80 kr.	most 1 frt
3/4-es kávé garnitúr desszerttel együtt	eddig 10 frt,	most 5 frt
3/4-es téli posztó kendők	eddig 10 frt,	most 5 frt
3/4-es téli posztó kendők	eddig 1 frt 20 kr.	most 60 kr.

3 méteres nagy szőnyegek 2 frt 50 krtól kezdve félárban egészen 16 forintig.

1 méter legujabb női szövet kazán posztó	eddig 1 frt,	most 55 kr.
1 tuczat czérna batist zsebkendők	eddig 10 frt,	most 5 frt
12 pár finom tél harisnya	eddig 8 frt,	most 3 frt 50 kr.
1 pár posztó halina-csizma	eddig 14 frt,	most 7 frt
1 pár posztó halina-csizma rövidebb fajta	eddig 10 frt,	most 5 frt 50 kr.
1 pár I-es számú férfi bőr csizma	eddig 12 frt,	most 8 frt
1 pár II-es számú férfi bőr csizma	eddig 10 frt,	most 6 frt
1 pár borju bőr férfi czipő	eddig 6 frt,	most 3 frt
1 pár karlsbadi férfi czipő	eddig 7 frt 50 kr.	most 4 frt
1 pár női bőrczipő	eddig 4 frt 50 kr.	most 3 frt

Tajték pipa és szivarszipkák nagy raktára.

Női lackcipő, gyermek lackcsizmák, gyermek- és leány czipők, fu- és leány-felöltők, jäger alsó-íngék és nadrágok, téli trikó és bőrczetyük igen jutányos árban beszerezhetők

Schönberger Vilmosnál

városháza épület.

757—10—2

OROSZ SZÉPÍTŐ KÜLÖNLEGES SÉGEK

„Grème Venus”
Bőrápolási szer.
Folyópép „Eugenie”
Folyékony piros arczkenőcs „Eugenie”
„Eugenie” hintő por
fehér rózsaszín és crème színben.
Hajfestőszer
Kaukázus
bajuszpedró kivonat.

G. RIES
BÉCS,
N. Grosse Neugasse 8.

„Vénus crème” bőronszer-
való szer. Kétféle teljesen ártalmatlan cosmeti cum
kiváltképen hasznos a bőr zsírfénye és
érdessége ellen; a bőrt vasító fény-
nyé varázsolja a ráncok és redők
képződését megakadályozza, s meg-
óvja az arczszin fiatalos frissességét.
— A „Venus crème” nem tartal-
maz sen mi zsírnemű anyagot
azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szaká-
ban minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönsé-
get saját érdekében kérjük, hogy az itt levő védjegyre
szigoruan ügyeljen. Ára 2 frt.

„Eugenie folyópép” mirtus-virágokból
az arczszin szépi-
tésére s a virágzó, üle arczszin állandó megőrzésére
Ugy az arcznak és nyaknak, mint a kéznek és karok-
nak gyönyörű lágyaságot és márványszerű tisztaságot
kölesönöz; a bőr minden érdességét és foltosságát
megszünteti. Ára 2 frt.

**Eugenie vörös folyékony arcz-
kenőcs** teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcznak
és füleknek szép természetes rózsaszint
kölesönöz; villamos fény mellett is természetes színben
tűnik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön.

„Eugenie hintőpor” fehér, rózsaszin
és crèmeszínben,
tartósan észrevétlenül tapad, s a bőrnek természetes
lágyaságot és üdességet kölesönöz. Ára 1 frt 20 kr.
Pamaocsal együtt 1 frt 20 kr.

„Trioxen” kítő hajnövesztőszer; erősíti a
hajgyökereket, teljesen megakadá-
lyozza a korpaképződést. Ára 1 frt 60 kr.

„Nigritine végétale” hajfestő
fekete és barna. A haj ezen szerrel festve 6 hétig is
megtartja a színét és teljes lehetetlen a müleges festést
természetes színtől megkülömböztetni. Ára 3 frt 50 kr.

**Folyékony kaukázusi bajusz-
pedró** a bajusz növesztésére és épentartására. A
bajusz felsütése nem szükséges, a nélkül
s mind n bajusznak a kívánt forma adható. Ára 75 kr.

FŐRAKTÁR DEBRECZENBEN:
Szent-Királyi Tivadar
illatszer raktárában.

RAKTÁRAK BUDAPESTEN: Török József gyógyszer-
tára, király-utca 12. Neruda Nándor Kossuth-Lajos-
utca. Lux és Utasi Muz-um körút. Városi gyógyszer-
tár Városház tér.

Biliardkedvelők
figyelmébe!
Ezennel van szerencsém a n. é. közönség be-
cses tudomására hozni, hogy a
CORSÓ-kávéházban
levő összes
billiardasztalokat
a mai napon átvettem és ugyanott minden biliard-
kedvelőnek alkalma nyílik a játékot a legrövidebb idő
alatt egy praktikus, mint theoretikus uton megta-
nlni, a mennyiben kívánatra a nagyérdemű közönség
d. e. 9-11-ig tölem jutányos áron lezékét kaphat.
Előrefizetés nem teljesítendő.
Bel- és külföldön szerzett tapasztalataimra és
mint elsőrangú tanárok növendéke, a tanítást alapo-
san és a legrövidebb uton eszközölhetem.
Együttal felemlitem, hogy a **CORSÓ**-ban csakis
ujjonnan javított **Selfert**-féle precíse biliárdok vannak
felállítva. Tisztelettel
764-1-1 **Hiesz Károly.**

FERENCZ-
Védjegy.
Vértés (sósorszész),
gyógyász-
féle,
használatban a leghatásosabb fel-
tétlen tisztasága következtében egy
külső, mint belső használatra min-
denekelőtt legjobban alkalmas. Ki-
tűnő sikerrel használtatik köszvény,
csusz, megfűlések, tagzsárgatás
ellen, benuások, ficamoknál, gyulla-
dás és kelésnél, továbbá a fejbőr
erősítésére, valamint a száj tisztítá-
sára; **belsőleg, gyomor görcs, rossz-
szullét, fejfájás, hasmenés** stb. ellen.
Valódi csak a mellékelt nevjegyvel.
1 üveg 1 és 2 korona. 5 nagy üveg
franco. Kapható a gyógyszertárakban,
droguákban és fűszerkereskedésekben,
valamint közvetlen: 32584

VÉRTES L. Sas-gyógyász. Lugoson,
Raktár DEBRECZEN: Dr. Rothschnek V. E., Tóth Béla,
Mihalovits István gyógyszerészeknél. — Főraktár BUDA-
PESTEN: Török J. gyógyszer. király-utca. — BECS,
BEN: Alto k. k. Feld-Apotheke, Stefansplatz. — Észak-
és Közép-Németország részére: Dr. Mylius Engel
Apotheke, LIPCSE: Dél-Németország részére: St. Afa-
682 Hof-apotheke, AUGSBURG.

„Kegyelet” temetkezési intézet
DEBRECZENBEN, Tisza-palota kenyér-piacz.
(Fodor József volt helyiségében.)
Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni ujonnan
felszerelt polgári és dísztemetkezési intézetemre, mely a mai kor kívánalmait
hoz képest van berendezve. Én az eddigi árakat 30% kamattal szállítottam le.
Ugy hogy egy eddigi 30 frtos temetés most 21 frt.
egy " 60 " " " 42 "
egy " 200 " dísz temetés most 140 "
egy " 400 " " " 280 "
egy " 500 " I. oszt. gála " 350 frt.
egy bársonyos temetés 70 frttól feljebb.
A midőn a n. é. közönség figyelmét felhívom arra a körül-
ményre, miszerint a versenynek szabad tért engedjek, mert ez csakis a
n. é. közönségnek előnyére van, felkérem előadandó szomorú eset be-
következtével, hogy becses bizalmukkal megtisztelni, a tiszta valóságáról
és eljárásomról meggyőződni sziveskedjenek.
Kérve a n. é. közönség bizalmát és támogatását, biztosítom a
legszolidabb, pontos, figyelmes rendezésről és kiszolgálásról
teljes tisztelettel
Kernáts Gyula.

704

EGY MILLIÓ DARAB
sima szőlővessző és
100,000 darab
gyökeres szőlővessző kerül eladásra ez év őszén
vagy a jövő év tavaszán szállítva
CSANAK JÁNOS ujfehértői szőlőtelepéről,
a következő bor- és csemege-fajokból:

Kövi dinka	ezrenként 3 frt 80 kr.	Vegyes borfajok	3 frt — kr.
Erdei	" 3 " 80 "	Madelaide angevine (legkorábbi	
Ezerjó	" 3 " 80 "	csemegefaj)	5 frt.
Olasz rizling	" 3 " 80 "	Chasselav blanc musqué	6 "
Kadarka	" 3 " 80 "	" blanc	6 "
Oportó	" 3 " 80 "	" croquaat	6 "
Carbenet	" 3 " 80 "	" rouge	6 "

A gyökeres vesszők
a különböző fajok szerint 8 forinttól, 12 forintig.

526-3-3